

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวความคิดของนิคเซ เรื่อง "เจตจำนงสู่อ่านาจ" ทั้งแบบเริ่มต้นจนถึงบทสุดท้ายก่อนหน้าบทนี้ พอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ความหมายของคำว่า "อ่านาจ" ของนิคเซ แตกต่างจากความหมายของคนทั่วไป ในความรู้สึกของคนทั่วไป เมื่อพูดถึงคำว่าอ่านาจ มักจะคิดถึงอ่านาจทางกายภาพ หรืออ่านาจทางพลังกำลัง, อ่านาจทางการเมือง, การปกครอง, การทหาร, อ่านาจทางเศรษฐกิจหรืออ่านาจทางการเงิน หรืออ่านาจอื่น ๆ ที่อยู่ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันนี้ และคนทั่วไปมักจะมองการใช้อ่านาจไปในทางที่ไม่สุจริต คือ มองว่าคนที่มีอ่านาจมากกว่า มักใช้อ่านาจนั้นไปในทางกษัตริย์ ชมเหง เอาเปรียบ หรือแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตัวเองมากที่สุด

แต่อ่านาจตามความหมายของนิคเซ แตกต่างจากลักษณะดังกล่าวแล้วข้างคนจริงอยู่แม้เขาจะยอมรับว่าที่กล่าวมา เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นลักษณะหนึ่งของความรู้สึกที่แสดงออกถึงความต้องการอ่านาจเหมือนกัน แต่เขาไม่เคยยกย่องอ่านาจแบบนี้ว่าเป็นลักษณะของอ่านาจที่แท้จริง เขากลับมาหาอ่านาจแบบนี้ว่าเป็นเพียงการใช้อ่านาจแบบคำ ๆ นามีคุณค่าควรแก่การยกย่องแต่ประการใดไม่ ในขณะที่เดียวกันนี้เขาคิดเสนอลักษณะของอ่านาจแบบใหม่ ซึ่งเขาถือว่าเป็นลักษณะของอ่านาจที่มีคุณค่าควรแก่การยกย่องมากกว่า อ่านาจที่จានี้คือ "อ่านาจในการสร้าง" (Power to Create) ผลงานและสิ่งประเสริฐกรรมที่สูงส่งกว่า ดีกว่า และมีคุณค่ามากกว่า

เราจึงเห็นไควาคำสอนเรื่อง "เจตจำนงสุ่อ่านาจ" ของนิกเซ มีไควสอนให้คน
 หลงใหลสุาคลิ่งอ่านาจทางการเมือง, การทหาร, ทางการปกครอง หรือสอนให้เอาเปรียบ
 คนอื่นแต่อย่างใด ตัว เขาเองก็ไม่เคยหลงใหลใหาอ่านาจชนิดนั้น ตรงกันข้าม คำสอนของ
 เขากลับสอนให้คนเสียสละ อุทิศตัวเอง และยอมทนทุกขุทรมมาแต่ตัวเอง คอยประการทั้งปวง
 เพียงเพื่อกลั่นกรองหรือสร้างผลงานออกมา เพื่อบริการชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนศิลปะ
 วัฒนธรรมของมวลมนุษยชาติให้สูงขึ้น และยังสอนให้มนุษยรู้จักพึ่งตัวเอง ยืนอยู่บนขาของ
 ตัวเอง แล้วให้ความเป็นตัวของตัวเองนั้นทำประโยชน์ให้กับมวลมนุษย์อันเป็นส่วนรวม เพื่อ
 ให้มนุษย์ใดเขาถึงยุคแห่งความรุ่งเรือง ศิววิสัย เหมือนกับที่มนุษย์ในสมัยกรีกหรือสมัยเรเนอซซัง
 ใดเขาถึงมาแล ลักษณะดังกล่าวนี้แหละที่นิกเซถือว่า เป็นลักษณะของอ่านาจที่แท้จริง

ฉะนั้น เมื่อมองจากจุดนี้แล้วจะเห็นไควาลัทธิคำสอนของนิกเซ น่าจะมีอิทธิพลของ
 การเห็นแก่ตัว (Egoism) เพราะในคำสอนเรื่อง "เจตจำนงสุ่อ่านาจ" ของ เขา
 สอนให้คน เป็นผู้สร้างผลงานที่มีคุณค่า เช่น วรรณคดี คนตรี ศิลปะจิตรกรรมและประติมากรรม
 จริงอยู่แม้ว่านักศิลปะที่จะสร้างงานศิลปะเหล่านี้ออกมา เขาอาจจะมิได้มีเจตนาที่จะสร้างขึ้น
 เพื่อคนอื่น แต่สร้างมันเพื่อความพอใจ เป็นสุขใจ หรือเพื่อสนองความต้องการของตัวเอง
 เท่านั้นก็ไคว แต่ผลที่ออกมานั้นก็ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมอันเป็นส่วนรวมด้วย กล่าวคือ
 ได้มีการค้นพบสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ ช่วยสร้างอารยธรรมให้สูงส่งขึ้นมา ช่วยยกระดับจิตใจ
 ตลอดจนการมีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อันเป็นส่วนรวม จนพลอยรุ่งเรือง ศิววิสัยตามไป
 ด้วย ดังเช่นในสมัยกรีกหรือเรเนอซซัง ความรุ่งเรืองทางอารยธรรมอันเป็นส่วนรวมเหล่านี้
 นี้ ตามทัศนะของนิกเซ แล้วถือไควว่าเป็นผลผลิตที่ออกมาจากความพยายามที่จะก้าวไปให้ถึง
 ความเป็นผู้มีอำนาจของนักปราชญ์ในสมัยนั้น ๆ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะใช้ผลที่ออกมาโดยไม่
 คองคำนึงถึง เจตนาภายใน เป็นเกณฑ์ตัดสินคำสอนของนิกเซแล้ว จะถือไควาลัทธิคำสอนของ
 เขา เป็นลัทธิที่ทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม (Altruism)

ส่วนปัญหาเรื่องความดีเลวและธรรมชาติภายในของมนุษย์ แม้นิตเชอวิเคราะห์ว่าเกณฑ์ตัดสินดีเลวขึ้นอยู่กับว่าเป็นการกระทำของผู้มีอำนาจหรือไร้อำนาจ และว่าคนที่มีอำนาจมักจะกดขี่และข่มขู่แสดงออกในลักษณะของการก้าวร้าวรุนแรง แต่ก็มีโคหมายความวานิต เซสอนในหมเพริงแกและทะเลาะวิวาทกัน ทั้งหมดเป็นเพียงการวิเคราะห์ธรรมชาติอันเป็นชาติแท้ดั้งเดิมของมนุษย์ที่มักจะใช้อำนาจทางการเมืองและสังคมว่าเป็นเช่นนั้น แต่ลักษณะอำนาจนี้ก็ยังมิได้รับการก่อกอง ชักเย้ายวน และมีคุณค่าควรแก่การยกย่องแต่อย่างใด เขาไม่เห็นด้วยกับการใช้อำนาจหมเพริงแก เบียดเบียนและทำร้ายซึ่งกันแบบนี้ ดังเราจะเห็นได้จากหนังสือชื่อ *Twilight of The Idols* ในบทความชื่อ *The "Improvers" of Mankind* ซึ่งเขาได้ยกเอาคำภีร์มนุษยศาสตร์และการแบ่งชั้นวรรณะในอินเดียนมากล่าว เขาได้แสดงปฏิกิริยาต่อต้านและประณามคำสอนการใช้อำนาจของคนในวรรณะสูงที่ปฏิบัติต่อพวกจิตตาสถาอย่างโรมนุษย์ธรรม¹ นอกจากนั้น เขามิได้ต่อต้านเรื่องความเมตตาการุณาและการให้ความช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อนมนุษย์แต่อย่างใด แต่จากการที่เขาวิเคราะห์ธรรมชาติดั้งเดิมของมนุษย์ว่าเต็มไปด้วยการเอาเปรียบและเห็นแก่ตัว และการที่ชาวโรมันได้ยกย่องพระในคริสต์ศาสนาที่ขมขื่นเอาเรื่อง "ความเมตตาและความเมตตาของพระเจ้า" มาเป็นข้ออ้างเพื่อไปพรชาชนหลงใหลเชื่อตาม จึงทำให้เรามักเข้าใจไขว่เขวคิดไปว่านิตเชอมีความคิดต่อต้านลักษณะดังกล่าวนี้ ความจริงไม่ใช่เช่นนั้น ดังที่เราเห็นได้ว่า เขาสอนให้คนที่อยู่ในวรรณะสูงกว่า ปฏิบัติคนที่ต่ำกว่าและให้ความเมตตาการุณาช่วยเหลือแก่คนในวรรณะต่ำกว่า คือพวกจิตตาสถา² เพราะฉะนั้นสิ่งที่ควรระวังอย่างยิ่งในการอ่านงานเขียนของนิตเชอ ก็คือเวลาเขาวิเคราะห์ชาติตามธรรมชาติของมนุษย์เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เราอย่าเพิ่งทึกทักเอาว่า เขาสอนว่าลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสิ่งดี คาพมานันเองก็มักจะพูดเสมอว่าบางทีการอ่านงานเขียนเล่มหนึ่ง เล่มใดเพียงเล่มเดียว ไม่อาจจะตัดสินแนวคิดที่แท้จริงของเขาได้

อีกปัญหาหนึ่งที่ควรพิจารณาคือ จากการที่เขาเชื่อว่าแต่ละคนมีพลังของอำนาจในตัวเขมชนไม่เท่ากัน เป็นผลให้ไปสู่การแบ่งแยกชนชั้น แต่การแบ่งแยกนี้มีได้มีจุดหมายเน้นหนักจะให้คนมีอำนาจสูงกว่าเอาเปรียบคนที่มีอำนาจต่ำกว่าแต่อย่างใด เป็นเพียงการวิเคราะห์ให้เห็นว่า โดยสภาพความเป็นจริง ไม่ว่ามนุษย์ พืช สัตว์ มีการแบ่งแยกกันเองโดยธรรมชาติแล้ว

¹ Nietzsche, "Twilight of The Idols," in *The Portable Nietzsche*, pp. 501-505.

² Ibid.

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยแนวความคิดของนิคเซ่ เรื่อง "เจตจำนงสุ่อานาจ" ข้าพเจ้ารู้สึกเห็น
 คอยหลายอย่าง แต่ก็คัดค้านหลายประเด็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เขาโจมตีศาสนา
 คริสต์และพุทธอย่างรุนแรง แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าต้องยอมรับก็คือ ความคิด
 ของเขาในประโยชน์ไมน้อย ที่เสนอให้มนุษย์เป็นตัวของตัวเอง แล้วใช้ความเป็นตัวของตัว
 เองนั้นสร้างสรรค์ศิลปะวัฒนธรรมอันสูงส่งออกมา เขาได้กระตุนให้มวลมนุษยกันตัวและหวน
 กลับไปสู่ความยิ่งใหญ่ทางวัฒนธรรมเหมือนสมัยกรีก หรือสง เสริมให้ฟื้นฟูทางศิลปะวัฒนธรรม
 เหมือนสมัยเรเนอซอง เหล่านี้ถือได้ว่าเป็นตัวกระตุนให้เกิดความก้าวหน้าในมวลมนุษยชาติ
 แต่ก็ยังมีปัญหาอีกหลายอย่างที่ข้าพเจ้าอยากจะเห็นผลที่คิดตามมาจากการ "จุดไฟ" อันเป็น
 แรงกระตุ้นขึ้นในจิตมนุษย์ ว่าก่อให้เกิดผลอะไรตามมาบ้าง ? มนุษย์ระยะหลังได้รับอิทธิพล
 จากแนวความคิดของเขาแค่ไหน ? นำประโยชน์อะไรมาสู่สังคมปานใด ? และก่อให้เกิด
 โทษแก่สังคมบ้างหรือไม่อย่างไร ? ฉะนั้นอยากเสนอแนะในการวิจัยของท่านอื่นในครั้ง
 ถัด ๆ ไปว่า น่าจะไคพิจารณาในประเด็นที่ว่า ความคิดของนิคเซ่มีอิทธิพลต่อนักปรัชญารุ่น
 ถัดอย่างไร และส่งผลให้เกิดลัทธิและแนวความคิดแบบใดขึ้นมาบ้าง